

РИБАК О. В.

аспірант

Хмельницький національний університет

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ КОНТРОЛІНГУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Стаття присвячена дослідженню особливостей інформаційного забезпечення механізму контролінгу на підприємстві. Визначено, що інформація відіграє вагомую роль в процесі формування та реалізації механізму контролінгу. Виділено особливості інформації в механізмі контролінгу та сформувано основні вимоги до контролінгової інформації. Запропоновано алгоритм формування інформаційного забезпечення контролінгу в управлінні підприємством.

Ключові слова: контролінгова інформація, інформаційне забезпечення, контролінг, механізм контролінгу.

РЫБАК О. В.

аспірант

Хмельницкий национальный университет

ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ МЕХАНИЗМА КОНТРОЛЛИНГА В УПРАВЛЕНИИ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Статья посвящена исследованию особенностей информационного обеспечения механизма контроллинга на предприятии. Определено, что информация играет важную роль в процессе формирования и реализации механизма контроллинга. Выделены особенности информации в механизме контроллинга и сформулированы основные требования к контроллинговой информации. Предложен алгоритм формирования информационного обеспечения контроллинга в управлении предприятием.

Ключевые слова: контроллинговая информация, информационное обеспечение, контроллинг, механизм контроллинга.

RYBAK O. V.

postgraduate student

Khmelnytsky National University

INFORMATIONAL SUPPORT TO CONTROLLING MECHANISM IN MANAGEMENT OF ENTERPRISE

The article is devoted to investigation of the features of information provision of controlling mechanism at the enterprise. Determined that information plays a key role in the formation and implementation the mechanism of controlling. The features of information in mechanism of controlling are allocated and the basic requirements for controlling information are formed. An algorithm for the formation of controlling information supply in enterprise management is proposed.

Key words: controlling information, information provision, controlling, controlling mechanism.

olrebak@ukr.net

Постановка проблеми. Управління як цілеспрямований і активний процес включає збір, систематизацію та передачу інформації; вироблення (обґрунтування) і прийняття рішень, їх оформлення (в усній, письмовій формі, накази тощо) і забезпечення виконання; аналіз ефективності прийнятого рішення і можливе подальше його коригування. У підсумку, завдання ефективного управління перетворюється на задачу ефективного управління інформаційними потоками підприємства. Саме тому, важливість дослідження проблем інформаційного забезпечення контролінгу полягає в тому, що на сьогодні інформацію характеризують як важливий ресурс, який являє собою сукупність повідомлень, що відображують конкретний стан об'єкту або явища, події або господарської діяльності.

Значної актуальності набуває питання дослідження особливостей системи

інформаційного забезпечення механізму контролінгу, адже недоліки в побудові такої системи можуть бути не лише однією із причин невдалого впровадження контролінгу, а й кризи на підприємстві в цілому, оскільки саме на інформації ґрунтується аналіз фінансово-господарської діяльності, оцінювання ризиків, планування, визначення стратегії розвитку підприємства. Саме тому під час розробки механізму контролінгу необхідно приділити значну увагу підвищенню ефективності (або створенню) належного інформаційного забезпечення на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розробки й удосконалення інформаційного забезпечення механізму контролінгу в системі управління підприємством висвітлюються в численних працях зарубіжних та вітчизняних науковців, серед яких Е. Майєр, Р. Манн, Х.-Ю. Кюппер, Д. Шнайдер, Й. Вебер, Д. Хан, Х.Й. Фольмут, Е.Л. Попченко, А.М. Кармінський, Н.Г. Данилочкіна, Н.І. Оленєв, С.Г. Фалько, М.С. Пушкар, М.В. Тарасюк, Л.А. Сухарева, О.М. Деменіна та інші. Проте наукові погляди вчених-дослідників часто неоднозначні, а об'єктивна необхідність розроблення основних засад формування інформаційного забезпечення механізму контролінгу потребує додаткового вдосконалення.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На сучасному етапі розвитку теорії менеджменту підприємства розроблені різноманітні підходи до організації системи інформаційного забезпечення на підприємстві, в той же час при дослідженні цього питання недостатня увага приділяється особливостям контролінгової інформації, вимогам, що ставляться перед нею та схемі руху інформаційних потоків в процесі управління підприємством на засадах контролінгу. Вивчення цих питань – це не тільки можливість забезпечити ефективне функціонування механізму контролінгу, а й створення умов для підвищення рівня результативності діяльності підприємства в цілому.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження особливостей контролінгової інформації та формування рекомендацій щодо створення інформаційного забезпечення механізму контролінгу на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Динамічні зміни в навколишньому середовищі, глобалізація ринків і поступове підвищення конкурентного тиску вимагають від менеджменту вітчизняних підприємств застосування найсучаснішого інструментарію для виявлення існуючих у системах управління резервів результативності. Підприємство як система є певним набором функцій і взаємозв'язків між ними, своєчасна формалізація яких належить до першочергових завдань керівництва. Саме функціонально зорієнтований підхід до управління стає безсумнівною гарантією збереження конкурентоспроможності підприємств України в умовах поступового зниження рівня рентабельності в бізнес-середовищі [1]. Успіх діяльності багато в чому залежить від інтенсивності застосування на підприємствах вдосконалених концепцій і підходів до управління, одним з яких і є контролінг.

Зазначимо, що контролінг – це система управління, яка вчасно забезпечує керівництво підприємства необхідною інформацією про зовнішнє та внутрішнє середовище, виконує функцію контролю, що охоплює усі сторони діяльності підприємства, а також виступає системою, яка являє собою синтез елементів обліку, аналізу, контролю та планування, що забезпечує прийняття управлінських рішень для досягнення поставлених цілей підприємства.

Слід відзначити, що основу механізму контролінгу становить інформація про діяльність підприємства та стан ринкового середовища його функціонування, регулярний і своєчасний збір якої, її аналіз і планування набувають першочергового значення в сучасних українських реаліях. У зв'язку з цим зростає інтенсивність та насиченість інформаційних потоків, що вимагають систематизації, уніфікації для забезпечення ефективності процесів управління бізнесом. Контролінг на сьогодні являє собою один з кращих систематизаторів масштабних потоків інформації про рух економічної інформації в рамках промислових підприємств з метою координації прийнятих управлінських рішень.

Інформація в механізмі контролінгу – це сукупність відомостей про стан об'єктів

контролінгу в суб'єктах підприємства, що зменшують ступінь невизначеності. Тому інформація, яка необхідна для результативного виконання своїх завдань службою контролінгу, повинна відповідати певним вимогам, таким як корисність, достатність та повнота, достовірність (точність), порівнянність, релевантність (суттєвість), зрозумілість, своєчасність, доступність, чіткість, адресність, електронізація. Зауважимо, що в механізмі контролінгу на перший план виходить релевантність інформації – наскільки вона суттєва для подальшого прийняття управлінського рішення. Всі інші вимоги до інформації в рамках контролінгу відіграють підлеглу роль, адже, наприклад, не суттєва інформація, навіть якщо вона цілком достовірна, не може допомогти у прийнятті управлінських рішень. Водночас суттєва, але достовірна лише на 90 % може відіграти визначальну роль при вирішенні управлінських завдань [2]. Також підкреслимо, що контролінг висуває підвищені вимоги до достовірності й терміновості надходження та обробки інформації. Зокрема, до змісту інформації і, в першу чергу, до інформації, що впливає на підготовку та прийняття оперативних управлінських рішень.

Інформація в механізмі контролінгу як важливий ресурс має певні особливості порівняно з іншими видами ресурсів, зокрема:

- в процесі використання контролінгова інформація не втрачає своєї корисності одномоментно, а поступово переносить свою вартість на результат функціонування контролінгу та управлінської діяльності;
- обіг контролінгової інформації здійснюється за захищеними каналами за допомогою спеціальних засобів її поширення та збереження;
- контролінгова інформація насичена суб'єктивними моментами (оцінки, думки, узагальнення, досвід контролерів та інше);
- інформація контролінгу може містити необ'єктивні дані про дійсний стан об'єкта контролінгу, що може бути спричинений чутками, стереотипами, забобонами та іншим;
- контролінгова інформація сприяє підвищенню участі всього персоналу та менеджерів підприємства в управлінні;
- різні види інформації служби контролінгу повинні мати певні режими доступу залежно від рівнів менеджменту задля унеможливлення порушення комерційної таємниці [3].

Зазначимо, що інформаційне забезпечення механізму контролінгу – це комплекс засобів, методів та технологій, що забезпечують пошук, збирання, групування, аналітичну обробку, зберігання і поширення інформаційних даних про стан і параметри функціонування об'єктів контролінгу за основними показниками діяльності з визначеною періодичністю та відповідно до інформаційних потреб контролерів [4].

Подальше дослідження питання інформаційного забезпечення механізму контролінгу на підприємствах доцільно присвятити обґрунтуванню схеми руху інформації (інформаційних потоків) в такому механізмі (рис. 1).

Узагальнений аналіз наукової літератури дозволяє визначити послідовність етапів інформаційного забезпечення механізму контролінгу на промисловому підприємстві (рис. 2).

Підкреслимо, що інформаційне забезпечення механізму контролінгу, яке можна розглядати і як систему, і як процес, являє собою функціональний комплекс, що забезпечує:

- органічну взаємодію технічних засобів, методів й технологій;
- можливість збирання, пошуку, групування, аналітичної обробки, зберігання та поширення інформації;
- формування інформації за допомогою релевантних даних та орієнтованість на раніше визначені основні показники діяльності;
- врахування інформаційних потреб користувачів – контролерів та менеджерів;
- надходження інформації про стан та параметри функціонування об'єктів контролінгу через визначені проміжки часу або відповідно до потреб [4].

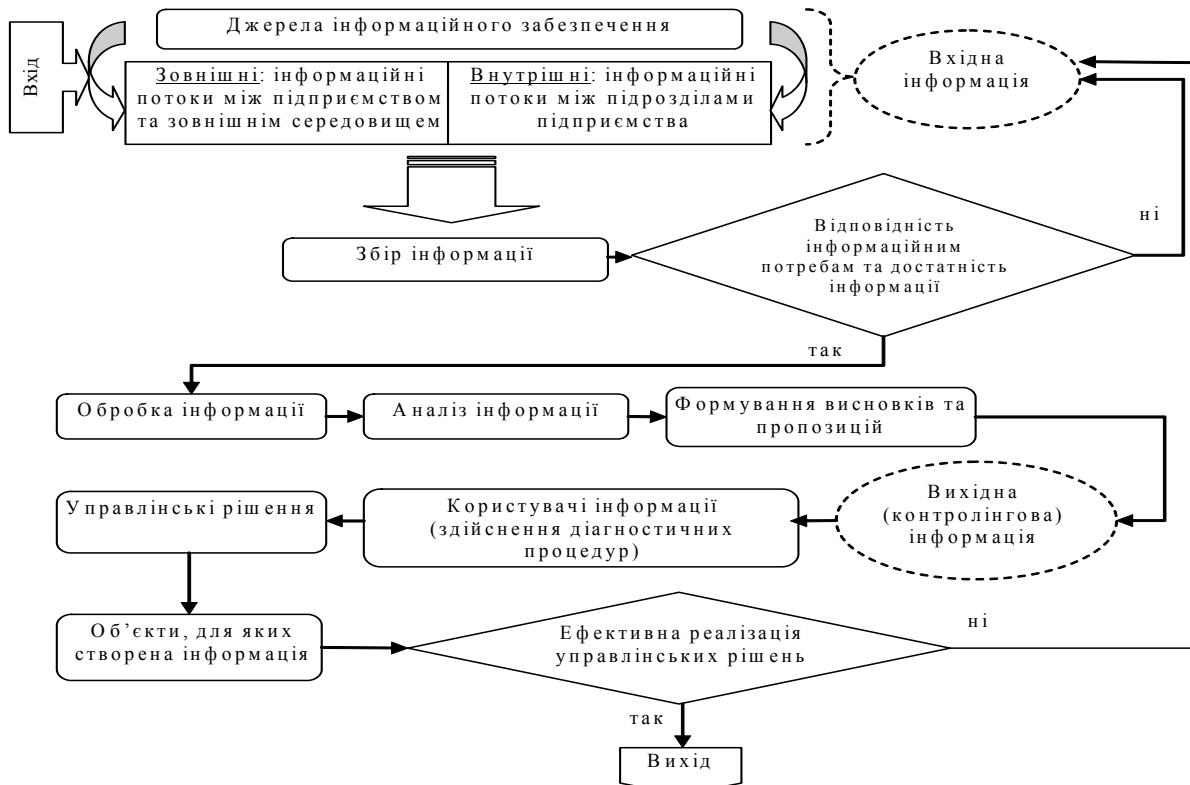

Рис. 1. Схема руху контролінгової інформації в управлінні промисловими підприємствами

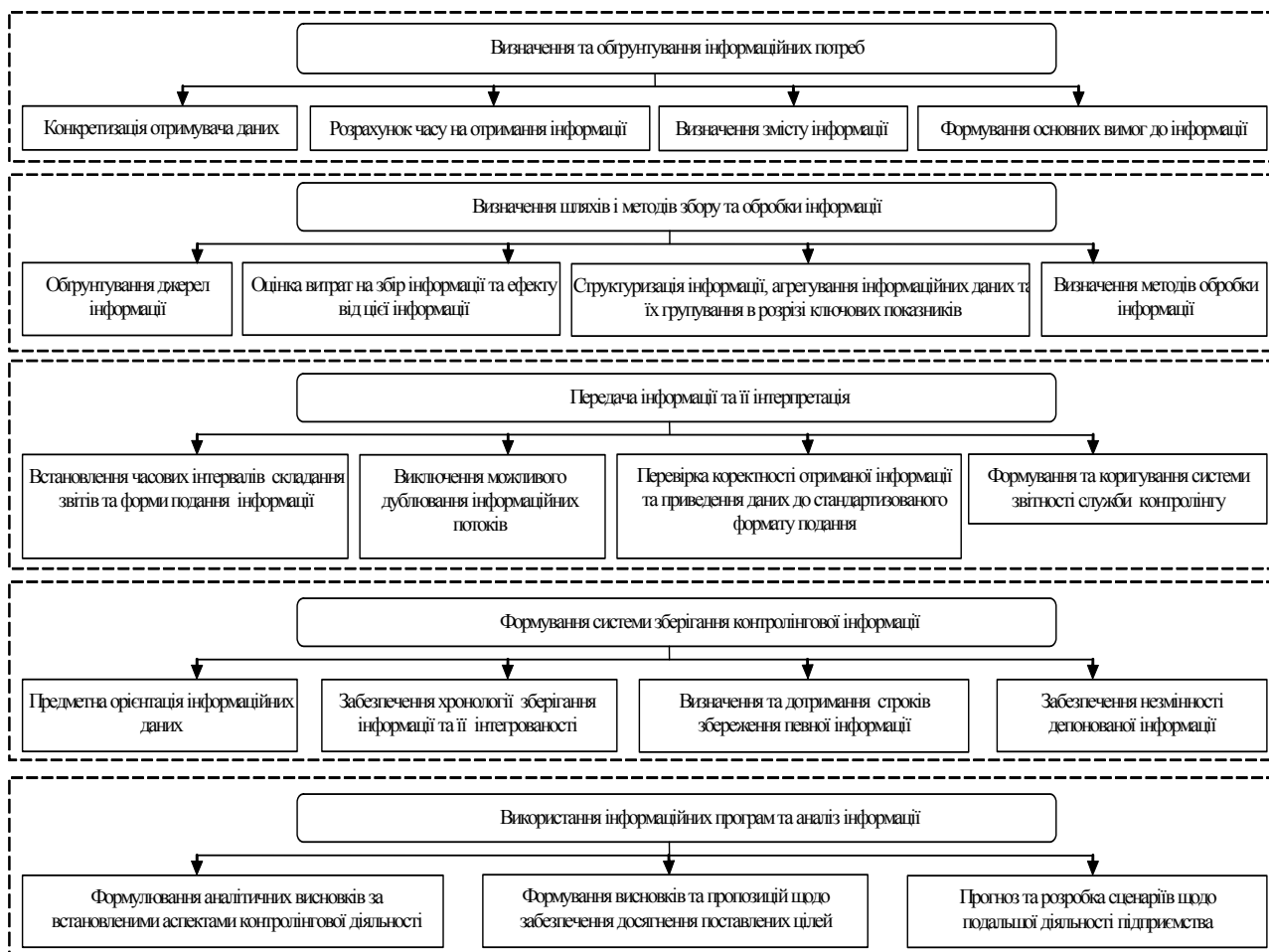

Рис. 2. Рекомендації щодо формування інформаційного забезпечення механізму контролінгу (сформовано автором з використанням досліджень, представлених в [5, 6, 7])

Слід зазначити, що інформаційне забезпечення механізму контролінгу є складовою (елементом) загальної системи інформаційного забезпечення менеджменту промислового підприємства. Тому, при розробці концептуальних засад формування інформаційного забезпечення контролінгу слід враховувати всі можливі інформаційні зв'язки такої системи із зовнішнім та внутрішнім середовищем, а також іншими елементами загальної системи інформаційного забезпечення управління підприємством [5].

Висновки і пропозиції. Таким чином, основна мета створення інформаційного забезпечення механізму контролінгу полягає в тому, щоб отримати інформаційну можливість щодо управління, контролю та комплексного планування переміщення матеріального потоку підприємства з метою підвищення результативності діяльності підприємства.

На нашу думку, актуальним напрямом подальших досліджень є добір та обґрунтування основних складових інформаційного забезпечення механізму контролінгу.

Список використаних джерел

1. Тархов П. В. Управління фінансовими результатами машинобудівних підприємств / П. В. Тархов, Т. А. Жукова, О. І. Свириденко // Вісник СумДУ. Серія Економіка. – 2010. – № 1. Т.2. – С. 47–52.
 2. Данилочкіна Н. Организация процесса контроллинга [Електронний ресурс] / Н. Данилочкіна // Управляем предприятием. – 2012. – № 5 (16). – Режим доступу : <http://consulting.1c.ru/journal-article.jsp?id=299>.
 3. Тарасюк М. В. Інформація в контролінгу торговельних мереж / М. В. Тарасюк // Вісник Сум. держ. ун-ту. – 2010. – № 1. – С. 211–216.
 4. Тарасюк М. В. Контролінг в управлінні торговельними мережами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : 08.00.04 / М. В. Тарасюк. – К., 2010. – 40 с.
 5. Матвиенко-Беляева Г. Л. Информационное обеспечение контроллинга логистической деятельности машиностроительных предприятий / Г.Л. Матвиенко-Беляева // Бизнес Информ. – 2010. – № 6. – С. 103–108.
 6. Тарасюк М. В. Інформаційне забезпечення контролінгу в управлінні торговельними мережами / М. В. Тарасюк // Проблеми інформатизації та управління. – 2009. – № 3. – С. 131–138.
 7. Загорудько В. Л. Дослідження основних переваг організації служби контролінгу на вітчизняних підприємствах [Електронний ресурс] / В.Л. Загорудько, К. С. Трофимова // Ефективна економіка. – 2012. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1083>
-